

Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право
УДК 342.922:342.7

Демчик Надія Петрівна

кандидат юридичних наук,

викладач кафедри адміністративної діяльності

Національна академія Державної прикордонної служби України

імені Богдана Хмельницького

Демчик Надежда Петровна

кандидат юридических наук,

преподаватель кафедры административной деятельности

Национальная академия Государственной пограничной службы Украины

имени Богдана Хмельницкого

Demchyk Nadiia

Candidate of Juridical Sciences,

Lecturer of the Department of Administrative Activity

National Academy of the State Border Guard Service of

Ukraine named after Bohdan Khmelnytskyi

ORCID: 0000-0001-7480-7753

Голота Наталія Петрівна

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри правознавства і гуманітарних дисциплін

Вінницький навчально-науковий інститут економіки

Західноукраїнського національного університету

Голота Наталья Петровна

кандидат юридических наук,

доцент кафедры правоведения и гуманитарных дисциплин

Винницкий учебно-научный институт экономики

Западноукраинского национального университета

Holota Nataliia

*PhD in Juridical Sciences, Associate Professor of the
Department of Jurisprudence and Humanitarian Disciplines
Vinnytsia Educational and Scientific Institute of Economics of
Western Ukrainian National University
ORCID: 0000-0003-4113-7743*

Стець Олег Миколайович

*доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри конституційного, міжнародного та приватного права
Криворізький факультет
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Стец Олег Николаевич

*доктор юридических наук, доцент,
заведующий кафедрой конституционного, международного и частного права
Криворожский факультет
Национального университета «Одесская юридическая академия»*

Stets Oleg

*Doctor of Law, Associate Professor,
Head of the Department of Constitutional, International and Private Law
Kryvyi Rih Faculty of National University “Odesa Law Academy”
ORCID: 0000-0003-4211-2687*

**ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА
ПОРУШЕННЯ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ
ОСОБЕННОСТИ АДМИНИСТРАТИВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ
ЗА НАРУШЕНИЕ ПРАВ И СВОБОД ЧЕЛОВЕКА
PECULIARITIES OF ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY FOR
VIOLATION OF HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS**

Анотація. У статті досліджуються особливості адміністративної відповідальності за порушення прав та свобод людини, як одного із важливих елементів захисту людини в сучасних умовах. Проаналізовано теоретичну сутність понять «охорона прав», «захист прав», «гарантія прав і свобод людини» та «адміністративної відповідальності» й визначено їх основні ознаки. Встановлено, що міжнародний захист прав та свобод людини визначається, як сукупність норм, що регулюють спільну діяльність держав стосовно захисту порушених прав та свобод людини, та передбачає визначення прав, свобод і обов'язків громадянина перед державою, а також покладання на державу обов'язків стосовно дотримання та захисту прав громадян. Визначено, що міжнародний механізм забезпечення прав та свобод людини забезпечує здійснення контролю міжнародним співтовариством за допомогою спеціальних органів за виконанням державами своїх зобов'язань у сфері захисту прав та свобод людини. Встановлено, що захист прав та свобод людини являється складовою частиною міжнародного механізму захисту прав людини. Визначено, що прийнята в 1948 році Загальна декларація прав людини, затверджена на сесії Генеральної Асамблеї ООН, містила принципи, які закріпили головні права людини. Встановлено, що система гарантій прав і свобод людини в Європейському Союзі поєднує три основні елементи: інституційні гарантії, процесуальні гарантії та матеріальні гарантії. Доведено, що адміністративна відповідальність виступає складним соціально-правовим феноменом сучасної юридичної дійсності. Визначено, що під адміністративною відповідальністю розуміють різновид юридичної відповідальності, основна мета якої полягає в дотриманні законодавства та понесенні відповідальності за вчинений адміністративний проступок у вигляді адміністративного стягнення. Сформульовано, що особи, які вчинили адміністративний проступок несуть адміністративну відповідальність за правопорушення, які пов'язані з недотриманням

установлених правил, порушуючи права та свободи людини. Встановлено, що адміністративна відповідальність і система адміністративних правопорушень визначаються Кодексом України про адміністративні правопорушення та іншими актами чинного законодавства.

Ключові слова: захист, охорона, адміністративна відповідальність, права та свободи людини.

Анотація. *В статье исследуются особенности административной ответственности за нарушение прав и свобод человека как одного из важных элементов защиты человека в современных условиях. Проанализирована теоретическая сущность понятий «охрана прав», «защита прав», «гарантия прав и свобод человека» и «административной ответственности» и определены их основные признаки. Установлено, что международная защита прав и свобод человека определяется как совокупность норм, регулирующих совместную деятельность государств по защите нарушенных прав и свобод человека, и предусматривает определение прав, свобод и обязанностей гражданина перед государством, а также возложение на государство обязанностей по соблюдению и защите прав граждан. Определено, что международный механизм обеспечения прав и свобод человека обеспечивает контроль международным сообществом с помощью специальных органов за исполнением государствами своих обязательств в сфере защиты прав и свобод человека. Установлено, что защита прав и свобод является составной частью международного механизма защиты прав человека. Определено, что принятая в 1948 году Всеобщая декларация прав человека, утвержденная на сессии Генеральной Ассамблеи ООН, содержала принципы, закрепившие главные права человека. Установлено, что система гарантий прав и свобод человека в Европейском Союзе объединяет три основных элемента: институциональные гарантии, процессуальные и*

материальные гарантии. Подтверждено, что административная ответственность выступает сложным социально-правовым парадоксом современной юридической реальности. Определено, что под административной ответственностью понимают разновидность юридической ответственности, основная цель которой состоит в соблюдении законодательства и понесении ответственности за совершенный административный проступок посредством административного взыскания. Сформулировано, что лица, совершившие административный проступок несут административную ответственность за правонарушения, связанные с несоблюдением установленных правил, нарушая права и свободы человека. Установлено, что административная ответственность и система административных правонарушений определяются Кодексом Украины об административных правонарушениях и другими актами действующего законодательства.

Ключевые слова: *защита, охрана, административная ответственность, права и свободы человека.*

Summary. *The paper studies the features of administrative liability for violations of human rights and freedoms, as one of the important elements of human protection in modern conditions. The theoretical essence of the concepts "protection of rights", "protection of rights", "guarantee of human rights and freedoms" and "administrative responsibility" is analyzed and their main features are determined. It is established that the international protection of human rights and freedoms is defined as a set of norms governing the joint activities of states to protect violated human rights and freedoms, and provides for the definition of rights, freedoms and responsibilities of citizens to the state and responsibilities regarding the observance and protection of citizens' rights. It is determined that the international mechanism for ensuring human rights and freedoms provides control by the international community through special bodies over the*

implementation of states' obligations in the field of protection of human rights and freedoms. It is established that the protection of human rights and freedoms is an integral part of the international mechanism for the protection of human rights. It is determined that the Universal Declaration of Human Rights, adopted in 1948 and approved by the UN General Assembly, contained principles that enshrined fundamental human rights. It is established that the system of guarantees of human rights and freedoms in the European Union combines the following three main elements: institutional guarantees, procedural guarantees and material guarantees. It is established that administrative responsibility is a complex socio-legal phenomenon of modern legal reality. It is determined that administrative liability is understood as a type of legal liability, the main purpose of which is to comply with the law and to be liable for an administrative offense in the form of an administrative penalty. It is determined that persons who have committed an administrative offense are administratively liable for offenses related to non-compliance with established rules in violation of human rights and freedoms. It is established that administrative liability and the system of administrative offenses are determined by the Code of Ukraine on Administrative Offenses and other acts of current legislation.

Key words: *protection, security, administrative responsibility, human rights and freedoms.*

Постановка проблеми. Серед актуальних завдань, що стоять на сьогодні перед країною і суспільством, пріоритетним напрямком є захист прав та свобод громадянина. Одним із найважливіших досягнень сучасної цивілізації є права і свободи людини, ефективність яких безпосередньо залежить від їх гарантії. У сучасних умовах права і свободи людини, їх забезпечення та захист є не лише однією з загальноновизнаних загальнолюдських цінностей, реальне втілення яких у суспільному житті свідчить про гуманістичний і справедливий характер суспільних відносин,

а й про ефективний практичний інструмент самореалізації особистості, утвердження її свободи і гідності у відносинах з іншими суб'єктами та формування її вищого ціннісного статусу.

Недостатнє застосування засобів адміністративної відповідальності для захисту та охорони прав і свобод людини сприяло зростанню адміністративних проступків. Через ці кондиції з'являється потреба в формуванні новітньої науково-практичної моделі механізму правової охорони прав і свобод громадян, де важливе місце становили б норми, що визначають адміністративні заборони та відповідальність за їх порушення. Оскільки адміністративна відповідальність за проступки, котрі посягаються на права і свободи громадян, деталізовано не досліджувалися в існуючих наукових працях, а тільки фрагментарно або в межах ширшої адміністративно-правової проблематики. Таким чином, деталізоване дослідження особливостей адміністративної відповідальності за порушення прав та свобод людини набуває особливого змісту і актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тематику особливостей адміністративної відповідальності за порушення прав та свобод людини досліджує незначна кількість науковців. Зокрема, наукові праці А. П. Смирнова, В. Остапчука, В. Скорікова, В. Т. Бусела, В. Темченка, Н. М. Оніценка, О. В. Зайчука, О. В. Соловійова, О. В. Стукаленка, О. М. Єщука, С. В. Семінога, С. Я. Вавженчука, Т. О. Вакуленка, Ю. В. Марущака, присвячені аналізу нормативно-правовому регулюванню питань забезпечення національної безпеки та безпечного середовища життя громадян.

Постановка завдання. Метою роботи є дослідження особливостей адміністративної відповідальності за порушення прав та свобод людини. Для досягнення мети визначено такі завдання: 1) розмежувати сутності категорій «захист прав» та «охорона прав»; 2) здійснити аналіз нормативно-правових актів у сфері захисту прав та свобод людини; 3) проаналізувати

основні принципи, які визначені в Загальній декларації прав людини; 4) визначити сутність категорії поняття «адміністративна відповідальність»; 5) проаналізувати особливості адміністративної відповідальності за порушення прав та свобод людини. При проведенні дослідження були використані загальнонаукові й спеціальні методи дослідження, зокрема аналіз і синтез, порівняння, узагальнення, системно-структурний аналіз.

Виклад основного матеріалу дослідження. Загальноновизнано, що міжнародне та національне право реалізує дві головні функції: охоронну та регулятивну. Охоронна функція права в юридичній науці визначається через такі дотичні категорії, як «захист прав» та «охорона прав». На сучасному етапі відсутня єдина точка зору серед вчених та законодавців стосовно розмежування даних суміжних, проте не тотожних понять. Аналізуючи сучасну юридичну літературу встановлено, що існує декілька наукових точок зору, які інколи є протилежними і взаємовиключними [1, с. 123].

Науковці виділяють чотири підходи стосовно розмежування сутності категорій «захист прав» та «охорона прав» (див. рис. 1).

Таким чином, поняття «захист прав» та «охорона прав» характеризуються розбіжностями у самому тлумаченні, оскільки існує чотири підходи їхнього трактування серед науковців, як результат в правовій сфері на сьогодні відсутнє чітке визначення співвідношення даних понять.

Отже, міжнародний захист прав та свобод людини визначається як сукупність норм, що регулюють спільну діяльність держав стосовно захисту порушених прав та свобод людини, яка передбачає визначення прав, свобод і обов'язків громадянина перед державою, а також покладання на державу обов'язків стосовно дотримання та захисту прав громадян. Також, регламентується механізм контролю з боку міжнародних організацій за виконанням державами покладених на них зобов'язань [10, с. 47].

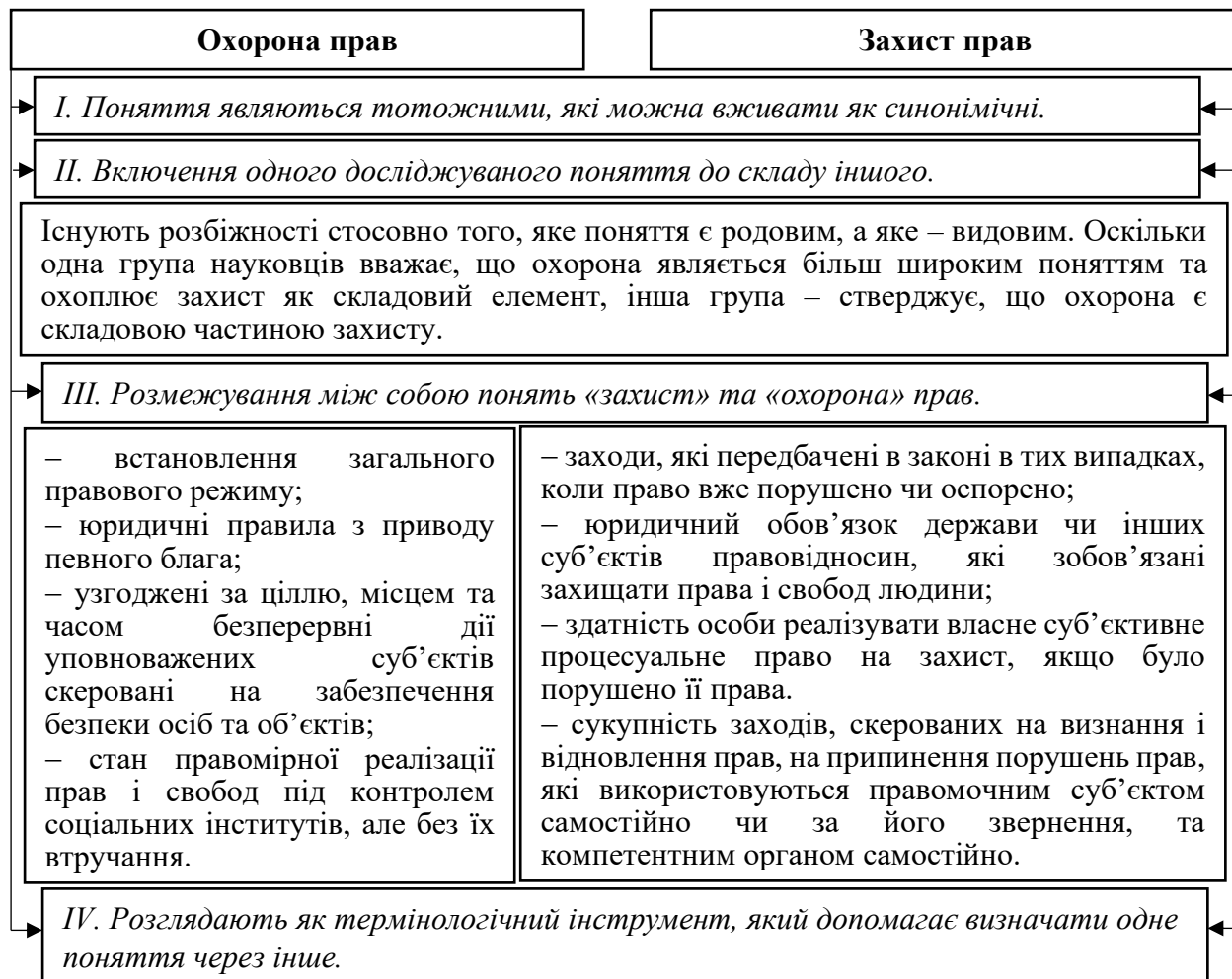

Рис. 1. Розмежування сутності категорій «захист прав» та «охорона прав»

Джерело: сформовано автором на основі джерел:

[1, с. 124; 2, с. 59; 3, с. 146; 4-6; 7, с. 53; 8; 9, с. 133]

Спільну діяльність держав в сфері захисту прав та свобод людини і громадянина очолює і координує Комітет з прав людини Організації Об'єднаних Націй, який здійснює нагляд за дотриманням Міжнародного пакту про громадянські і політичні права країнами-учасницями [11].

Одним з головних механізмів захисту прав на європейському рівні являється Європейський суд з прав людини. Європейська конвенція про захист прав людини і основних свобод вимагає від держав гарантувати їх виконання для кожної людини і доручає Європейському суду з прав людини повноваження з нагляду як за практичними заходами, прийнятими державними органами країн-учасниць, так і за національним

законодавством на предмет його відповідності міжнародним та європейським стандартам.

Міжнародний механізм забезпечення прав та свобод людини забезпечує здійснення контролю міжнародним співтовариством за допомогою спеціальних органів за виконанням державами своїх зобов'язань у сфері захисту прав та свобод людини [12, с. 120].

Можна стверджувати, що захист прав та свобод людини є складовою частиною міжнародного механізму захисту прав людини [13, с. 168]. Прийнята в 1948 році Загальна декларація прав людини, затверджена на сесії Генеральної Асамблеї ООН, містила принципи, які закріпили головні права людини (див. рис. 2.).

Основні принципи, які визначені в Загальній декларації прав людини	
→	право на ім'я та громадянство;
→	право на спеціальний захист, рівність, та найкраще забезпечення інтересів;
→	право на отримання освіти;
→	право на користування благами соціального забезпечення, на здорове зростання і розвиток;
→	право на життя, на свободу і на особисту недоторканність;
→	право першочерговості при отриманні захисту і допомоги;
→	право на працю, на вільний вибір роботи, на справедливі і сприятливі умови праці та на захист від безробіття;
→	право на захист від недбалого ставлення, жорстокості і експлуатації, від расової, релігійної чи іншої дискримінації.

Рис. 2. Основні принципи, які визначені в Загальній декларації прав людини

Джерело: сформовано автором на основі джерела: [14]

Основним міжнародним документом, в якому закріплені основні права людини являється Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, яка набула чинності в 1953 році [14]. Приєднання до Ради Європи та ратифікація Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. 17 липня 1997 р. включили Україну в

європейську систему захисту прав людини, яка включає не лише обов'язок захищати та дотримуватись прав та свобод людини, які закріплені в Конвенції, а також визнання юрисдикції Європейського суду з прав людини. Водночас це означає, що діяльність усіх органів державної влади України, зокрема, судових та правоохоронних органів, їхні рішення та процедури, які застосовуються, не повинні суперечити положенням Конвенції.

Одним із найважливіших завдань держави є дотримання статті 3 Конституції України про охорону життя і здоров'я, честі та гідності, недоторканності та безпеки людини. З метою захисту цих прав і свобод громадян України, у відповідності до Конституції України (ст. 28), в якій зазначається, що ніхто не може бути підданий катуванням, нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню [15]. Дотримання зазначених конституційних вимог є основним обов'язком правоохоронних органів України, зокрема органів Національної поліції України, які вживають заходів щодо усунення загроз життю та здоров'ю громадян та громадській безпеці, що виникли внаслідок кримінального правопорушення [16].

Дослідження рішень Європейського суду з прав людини щодо порушення прав та свобод людини сприяє взаємодії європейського права з національним законодавством держав-учасниць зазначених конвенцій, що дозволяє їм належним чином виконувати свої міжнародно-правові зобов'язаннями. Крім того, у 2006 році був прийнятий Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини». Згідно зі статтею 17, практика цього суду є джерелом українського законодавства, тобто судові рішення мають застосовуватися поряд із законами та підзаконними актами України [17].

Перш ніж безпосередньо розглядати основні гарантії прав і свобод людини, що діють в Європейському Союзі, необхідно визначитися з самим поняттям «гарантії прав і свобод людини», обговорення якого залишається

актуальним і в даний час, завдяки різним методичним підходам у дослідженні цієї проблеми. У аналізі широкого кола відповідних доктринальних визначень цього поняття, під гарантією прав і свобод людини у вітчизняній правовій доктрині необхідно розуміти систему економічних, політичних, правових, моральних, організаційних та інших засобів і умов, для яких їм надаються рівні можливості на набуття та реалізацію своїх прав, свобод та інтересів [18].

З цього трактування випливає, що гарантії прав і свобод людини мають широкий, динамічний зміст, який залежить від низки процесів, що відбуваються в суспільстві та державі, зокрема економічних, політичних, соціальних тощо. У цьому контексті варто підтримувати точки зору провідних українських вчених, зокрема Н. Онищенко, згідно з якою ефективність гарантій залежить від рівня розвитку загальних правових засад, стану економіки, рівня розвитку економічних інститутів, реальності політичної система суспільства, наявності системи досконалих законів у державі, рівень правосвідомості та правової культури громадян, баланс приватних і суспільних інтересів тощо [19].

Отже, гарантії прав і свобод людини – це більше, ніж просто досконала юридична справа. Якщо звернутися до європейського права, то гарантії прав і свобод людини розуміються у вузькому, правовому сенсі, як засіб захисту прав від порушень, процедури відновлення порушених прав, а також порядок відшкодування завданої шкоди. При цьому вони також поділяються на загальні (стосуються будь-яких прав і свобод) і спеціальні (стосуються прав і свобод особи). Система гарантій прав і свобод людини в Європейському Союзі поєднує три основні елементи: інституційні гарантії, пов'язані з функціонуванням уповноважених органів, дії котрих спрямовані на захист порушених прав; процесуальні гарантії, що реалізуються при здійсненні правосуддя; матеріальні гарантії у вигляді права особи на

відшкодування завданої шкоди та інших збитків, завданих внаслідок порушення її прав [20].

Основні міжнародні та європейські стандарти захисту прав та свобод людини закріплені у Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року [14], які є спільними для національних та міжнародних правових систем і притаманні праву як особливому соціальному регулятору: верховенство права; принцип рівноваги публічних та приватних інтересів; принцип судового контролю [21].

Як відомо, адміністративна відповідальність виступає складним соціально-правовим феноменом сучасної юридичної дійсності, в якому втілено гостру нагальну потребу суспільства і держави в ефективній протидії такому деструктивному явищу як адміністративні правопорушення [22, с. 118].

Адміністративна відповідальність визначається як різновид юридичної відповідальності, основна мета якої полягає в дотриманні законодавства та понесенні відповідальності за вчинений адміністративний проступок у вигляді адміністративного стягнення [23, с. 3].

Особи, які вчинили адміністративний проступок несуть адміністративну відповідальність за правопорушення, які пов'язані з недотриманням установлених правил порушуючи права та свободи людини. Адміністративна відповідальність і система адміністративних правопорушень визначаються Кодексом України про адміністративні правопорушення (далі – КпАП) та іншими актами чинного законодавства [24].

У вітчизняній та міжнародній науковій думці існує чимало трактувань поняття «адміністративна відповідальність», серед них, найбільш влучні відображені в таблиці 1.

Основні трактування поняття «адміністративна відповідальність»

Науковці	Трактування поняття
Кожевніков О.А. [25]	Адміністративна відповідальність визначається як вид юридичної відповідальності, яка передбачена нормами адміністративного права, що настає за вчинення особою адміністративного правопорушення, яка застосовується уповноваженими органами та посадовими особами у вигляді адміністративних покарань з обов'язковим дотриманням нормативно встановлених процедур.
Стахова А.І., [26, с. 235], Кононова П.І. [27, с. 261]	Адміністративна відповідальність трактується як міра державного примусу, що застосовується державними органами, посадовими особами до особи, яка вчинила адміністративне правопорушення.
Мігачов Ю.І. [28, с. 166]	Адміністративна відповідальність визначається як реакція держави на вчинення передбачених законодавством адміністративних правопорушень у різних сферах, яка виражається у застосуванні відповідними органами державної влади та посадовими особами встановлених законодавством адміністративних покарань.
Конін Н.М. [29, с. 131], Волков О.М. [30, с. 270]	Адміністративна відповідальність визначається як реалізація адміністративно-правових санкцій, які застосовуються уповноваженим органом чи посадовою особою, у вигляді адміністративних покарань до винних у скоєнні адміністративного правопорушення.
Макарейко Н.В. [31, с. 189].	Адміністративна відповідальність трактується як вид юридичної відповідальності, що виражається у застосуванні уповноваженими органами та посадовими особами адміністративного покарання в установленому процесуальному порядку до особи, яка вчинила правопорушення.
Россінський Б.В. [32, с. 230]	Адміністративна відповідальність визначається як вид юридичної відповідальності, що виражається у призначенні органом або посадовою особою, наділеною відповідними повноваженнями, адміністративного покарання особі, яка вчинила правопорушення.

Джерело: сформовано автором на основі джерел: [25-32]

Під поняттям «адміністративне правопорушення (проступок)» у відповідності до статті 9 КпАП визначається як протиправна, умисна або необережна дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на визначений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність. Настання адміністративної відповідальності за скоєне правопорушення, у відповідності до КпАП настає, якщо дані порушення за своїм характером не тягнуть за собою кримінальну відповідальність.

До адміністративних правопорушень не відносять дію, яка хоч і передбачена КпАП чи іншими законами, яка вчинена: в стані необхідної оборони, а саме при захисті державного або громадського порядку, власності, прав і свобод громадян, устанавленого порядку управління від протиправного посягання через заподіяння посягаючому шкоди, якщо з-за даних обставин не було допущено перевищення меж необхідної оборони; в стані крайньої необхідності, тобто для усунення небезпеки, яка загрожує державному або громадському порядку, власності, правам і свободам громадян, устанавленому порядку управління, якщо дана небезпека за даних обставин не могла бути усунута іншими засобами і якщо заподіяна шкода є менш значною, ніж відвернена шкода [24].

У відповідності до статті 32 КпАП за певні види адміністративних правопорушень у рідкісних випадках може застосовуватися санкція у вигляді адміністративного арешту на термін до п'ятнадцяти діб. Згідно з чинною редакцією КпАП не вистачає норми про презумпцію невинуватості особи, котра підозрюється у вчиненні адміністративного правопорушення, за якого особа понесе адміністративну відповідальність у вигляді адміністративного арешту. У особи, яка притягнута чи може бути притягнута до відповідальності у вигляді адміністративного арешту, відсутні наступні права, як право вимагати допиту свідків, право користуватися безоплатною правовою допомогою та безоплатними послугами перекладача. У чинній редакції КпАП відсутні вимоги стосовно публічного оголошення рішення, винесеного судом у справі про адміністративне правопорушення.

Стосовно адміністративного затримання як форми позбавлення волі, вважаємо, що потрібно компенсувати процесуально-правовий статус затриманої особи, через надання їй права не тільки оскаржувати відповідне рішення в суді, але й вимагати відшкодування збитків, завданих через затримання на подовжений термін.

Вважаємо, що до КпАП необхідно додати норми, які встановлюватимуть термін для направлення протоколу до органу чи посадової особи, уповноважених розглядати справу про адміністративне правопорушення, оскільки в чинній редакції КпАП відсутня дана норма. У зв'язку з даними кондиціями, для учасників провадження формується ситуація правової непевності. Відсутність відповідної регламентації термінів направлення протоколу викликає, зокрема небезпечні наслідки під час реалізації адміністративного затримання правопорушника до розгляду справи судом в порядку частини 4 статті 263 КпАП. Для того, щоб підвищити ефективність провадження у справах щодо адміністративних правопорушень можна через встановлення терміну для поправки помилок та доповнення протоколу.

Вважаємо, що необхідно вдосконалити та визначити додаткову регламентацію процедури складення протоколу про адміністративне правопорушення. Аналізуючи вимоги стосовно змісту протоколу, які визначені у статті 256 КпАП, є досить жорсткими та у чинній редакції не врахована імовірність специфічних ситуацій.

Необхідно вдосконалити та внести зміни до норм КпАП стосовно регулювання перебігу терміну затримання. У відповідності до норми частини 6 статті 263 КпАП у чинній редакції надана змога зловживати тривалістю доставлення особи порушника для формування протоколу з метою прихованого подовження терміну затримання. Отже, необхідно включити тривалість доставлення особи порушника у загальний термін адміністративного затримання [33].

Висновки з проведеного дослідження. У результаті проведеного дослідження визначено, що у сучасних умовах адміністративна відповідальність є виховним засобом для правопорушника, що стимулює інших до належного виконання обов'язків та дотримання чинного законодавства в сфері захисту прав та свобод людини. Важливе завдання

української держави на сучасному етапі розвитку, відповідно, вбачається в тому, щоб створити необхідні правові й організаційні умови для притягнення до адміністративної відповідальності осіб у випадку порушення законодавства та прав й свобод людини. Проте притягнення до адміністративної відповідальності, має низку проблем, вирішення яких стимулюватиме до належного виконання своїх обов'язків, дотримання етики, суворого дотримання прав й свобод людини та своєчасного застосування дисциплінарних стягнень та інших видів санкцій до осіб, які здійснили неправомірну злочинну чи девіантну поведінку.

Подальших розвідок потребують проблеми притягнення до адміністративної відповідальності осіб правопорушників, запозичивши досвід імплементованого законодавства в європейських країнах, урахування якого може стати базою для налагодження та забезпечення дотримання прав та свобод людини. Перспективи подальших досліджень полягають у розробці новітніх підходів для вирішення проблеми притягнення до відповідальності осіб правопорушників. Адміністративна відповідальність за порушення прав та свобод людини стане предметом подальших наукових досліджень. Вважаємо, що дослідження особливостей адміністративної відповідальності за порушення прав та свобод людини дозволить спрямувати зусилля законодавців на подальше вдосконалення цього правового інституту.

Література

1. Смирнов А. П. Соотношение понятий «охрана прав» и «защита прав». *Вестник Томского государственного университета*. 2010. № 331. С. 123-125.
2. Темченко В. Особливості юридичного змісту термінів «захист» та «охорона» у механізмі забезпечення прав людини. *Вісник Академії управління МВС*. 2007. № 2-3. С. 58-65.

3. Вавженчук С. Я. Співвідношення понять «захист» та «охорона» трудових прав в чинному законодавстві. *Форум права*. 2010. № 1. С. 45–49.
4. Стукаленко О. В. Співвідношення понять «адміністративно-правова охорона» та «адміністративноправовий правовий захист». *Наукове товариство Івана Кушніра*. 2012. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=46468> (дата звернення: 25.01.2022).
5. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.
6. Марущак Ю. В. Теоретико-правова характеристика адміністративно-правової охорони та захисту майнових та немайнових прав. *Міжнародні науково-практичні інтернет-конференції юридичного та історичного спрямування*. 2015. URL: http://www.lex-line.com.ua/?language=ru&go=full_article&id=1722 (дата звернення: 25.01.2022).
7. Єщук О. М. Адміністративно-правова охорона: теорія, практика та перспективи розвитку: дис.. ... д-ра юрид. наук. Київ, Відкрит. міжнар. ун-т розвитку людини «Україна», 2017. 420 с.
8. Остапчук В. Поняття адміністративного захисту авторського права і суміжних прав. *Науково-практичний журнал «Інтелектуальна власність»*. 2003. № 4.
9. Семіног С. В. Адміністративно-правовий захист прав дітей в Україні: дефініювання терміну та зміст концепту. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Вип. 1(22), Т. 5, Ч. 1. С. 132-136.
10. Правкина И. Н., Семенова М. Н. Международные механизмы защиты прав человека. *Вестник науки и образования*. 2019. № 6(60). Ч. 1. С. 46-50.
11. The United Nations Human Rights. Office of the Hight Commissioner. International Covenant on Civil and Political Rights. 1966. URL: <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/ccpr.aspx> (дата звернення: 25.01.2022).

12. Рачек И. М. Механизм защиты прав ребенка на международном, европейском и российском уровнях. Вестник Томского государственного университета. 2013. № 373. С. 119-122.
13. Косевич Н. Р. Система международной защиты прав ребенка: определение, этапы становления и развития, принципы защиты прав ребенка. *Актуальные проблемы уголовного права, криминологии и исполнительного права: научные труды кафедры уголовного права*. Москва: РГУП, 2015. Вып. 5. 192 с.
14. The United Nations General Assembly. Universal Declaration of Human Rights. 1948. URL: <https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/udhr.pdf> (дата звернення: 25.01.2022).
15. Конституція України : Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 25.01.2022).
16. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 25.01.2022).
17. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 02.12.2012 № 3477-IV // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text> (дата звернення: 25.01.2022).
18. Oxidation of Petroleum Resin Based on Dicyclopentadiene Fraction / V. G. Bondaletov [et al.] // *Procedia Chemistry*. 2015. Vol. 15 : Chemistry and Chemical Engineering in XXI century (CCE 2015) : XVI International Scientific Conference dedicated to Professor L.P. Kulyov, 25-29 May 2015, Tomsk, Russia. P. 103-108.

19. «Проблеми реалізації прав і свобод людини та громадянина в Україні»: Монографія / Кол. авторів; За ред. Н.М. Оніщенко, О.В. Зайчука. К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. 424 с.
20. Кашкин С. Ю., Калиниченко П. А., Четвериков А. О. Введение в право Европейского Союза: учебник / Под ред. Кашкина С. Ю. 3-е изд., перераб. и доп. М.: «Эксмо», 2010.
21. Novitsky V.V. The Guarantees of Human Rights and Freedoms in the European Union: The Experience for Ukraine. *Journal of Advanced Research in Law and Economics (JARLE)*, 2019, 37:2397-2402.
22. Евсикова Е.В. Административная ответственность по законодательству Республики Крым: доктринальный и прикладной аспекты. *Вестник Краснодарского университета МВД России*. 2017. № 2 (36). С. 118-122.
23. Скоріков В. Види відповідальності державних службовців. Національна академія державного управління при Президентіві України Дніпропетровський регіональний інститут державного управління. *Серія : Юридична*. 2017. № 4. С. 1-5.
24. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х (Редакція станом на 08.08.2021). // Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 25.01.2022).
25. Кожевников О.А. К вопросу о понятии и признаках административной ответственности. *Вестник Уральского юридического института МВД России*. 2018. № 1. С. 16-18.
26. Административное право России: учебник и практикум для вузов / А. И. Стахов [и др.] ; под редакцией А. И. Стахова, П. И. Кононова. 3-е изд., перераб. и доп. Москва: Издательство Юрайт, 2020.
27. Стахов А. И. Административное право России: учебник для бакалавриата, специалитета и магистратуры / А. И. Стахов, П. И. Кононов. 4-е изд., перераб. и доп. Москва: Издательство Юрайт, 2019.

28. Мигачев Ю. И. Административное право Российской Федерации: учебник для вузов / Ю. И. Мигачев, Л. Л. Попов, С. В. Тихомиров; под редакцией Л. Л. Попова. 5-е изд., перераб. и доп. Москва: Издательство Юрайт, 2020.
29. Конин Н. М. Административное право: учебник для вузов / Н. М. Конин, Е. И. Маторина. 6-е изд., перераб. и доп. Москва: Издательство Юрайт, 2020.
30. Волков А. М. Административное право: учебник для вузов / А. М. Волков. Москва: Издательство Юрайт, 2020.
31. Макарейко Н. В. Административное право: учебное пособие для вузов / Н. В. Макарейко. 11-е изд., перераб. и доп. Москва: Издательство Юрайт, 2020.
32. Россинский Б. В. Административное право и административная ответственность: курс лекций / Б. В. Россинский. Москва: Норма: ИНФРАМ, 2020.
33. Вакуленко Т. О., Соловйов О. В. Відповідність окремих положень кодексу України про адміністративні правопорушення вимогам статті 6 Конвенції про захист прав і основних свобод людини. Матеріали офіційного веб-сайту Міністерства юстиції України. URL: <http://old.minjust.gov.ua/4386> (дата звернення: 25.01.2022).

References

1. Smirnov, A.P. (2010). Sootnoshenie ponyatiy «ohrana prav» i «zaschita prav». [Correlation between the concepts of "protection of rights" and "protection of rights"]. *Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo universiteta*. № 331. S. 123-125. [in Russian].
2. Temchenko, V. (2007). Osoblyvosti yurydychnoho zmistu terminiv «zakhyst» ta «okhorona» u mekhanizmi zabezpechennia prav liudyny. [Features of the legal meaning of the terms "protection" and "protection" in the mechanism of

- human rights]. *Visnyk Akademii upravlinnia MVS*. № 2-3. S. 58-65. [in Ukrainian].
3. Vavzhenchuk, S.Ya. (2010). Spivvidnoshennia poniat «zakhyst» ta «okhorona» trudovykh prav v chynnomu zakonodavstvi. [Correlation of the concepts of "protection" and "protection" of labor rights in current legislation]. *Forum prava*. № 1. S. 45–49. [in Ukrainian].
 4. Stukalenko, O.V. (2012). Spivvidnoshennia poniat «administratyvno-pravova okhorona» ta «administratyvnopravovy pravovy zakhyt». [The ratio of the concepts of "administrative and legal protection" and "administrative and legal protection"]. *Naukove tovarystvo Ivana Kushnira*. Available at: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=46468> [in Ukrainian].
 5. Busel, V.T. (2005). Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy. [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]. Kyiv; Irpin: Perun. 1728 s. [in Ukrainian].
 6. Marushchak, Yu.V. (2015). Teoretyko-pravova kharakterystyka administratyvno-pravovoi okhorony ta zakhystu mainovykh ta nemainovykh prav. [Theoretical and legal characteristics of administrative and legal protection and protection of property and non-property rights]. *Mizhnarodni naukovo-praktychni internet-konferentsii yurydychnoho ta istorychnoho spriamuvannia*. Available at: http://www.lex-line.com.ua/?language=ru&go=full_article&id=1722 [in Ukrainian].
 7. Ieshchuk, O.M. (2017). Administratyvno-pravova okhorona: teoriia, praktyka ta perspektyvy rozvytku. [Administrative and legal protection: theory, practice and prospects of development]: dys.. ... d-ra yuryd. nauk. Kyiv, Vidkryt. mizhnar. un-t rozvytku liudyny «Ukraina». 420 s. [in Ukrainian].
 8. Ostapchuk, V. (2003). Poniattia administratyvnoho zakhystu avtorskoho prava i sumizhnykh prav. [The concept of administrative protection of copyright and related rights]. *Naukovo-praktychnyi zhurnal «Intelektualna vlasnist»*. № 4. [in Ukrainian].

9. Seminoh, S.V. (2018). Administratyvno-pravovyi zakhyst prav ditei v Ukraini: definiuvannya terminu ta zmist kontseptu. [Administrative and legal protection of children's rights in Ukraine: definition of the term and content of the concept]. *Prykarpatskyi yurydychnyi visnyk*. Vyp. 1(22), T. 5, Ch. 1, S. 132-136. [in Ukrainian].
10. Pravkina, I. N., Semenova, M. N. (2019). Mezhdunarodnyie mehanizmyi zaschityi prav cheloveka. [International mechanisms for the protection of human rights]. *Vestnik nauki i obrazovaniya*. № 6(60). Ch. 1. S. 46-50. [in Russian].
11. The United Nations Human Rights. (1966). Office of the Hight Commissioner. International Covenant on Civil and Political Rights. Available at: <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/ccpr.aspx> [in English].
12. Rachek, I. M. (2013). Mehanizm zaschityi prav rebenka na mezhdunarodnom, evropeyskom i rossiyskom urovnyah. [The mechanism for protecting the rights of the child at the international]. *Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo universiteta*. № 373. S. 119-122. [in Russian].
13. Kosevich, N. R. (2015). Sistema mezhdunarodnoy zaschityi prav rebenka: opredelenie, etapyi stanovleniya i razvitiya, printsipyi zaschityi prav rebenka. [The system of international protection of the rights of the child: definition, stages of formation and development, principles of protection of the rights of the child]. *Aktualnyie problemyi ugolovnoogo prava, kriminologii i ispolnitelnogo prava: nauchnyie trudyi kafedryi ugolovnoogo prava*. Moskva: RGUP. Vyip. 5. 192 s. [in Russian].
14. The United Nations General Assembly. (1948). Universal Declaration of Human Rights. Available at: <https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/udhr.pdf> [in English].
15. Constitution of Ukraine: Law of 28.06.1996 № 254k / 96-VR // Database "Legislation of Ukraine" / VR of Ukraine. (1996). Available at:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
[in Ukrainian].

16. On the National Police: Law of Ukraine of 02.07.2015 № 580-VIII // Database "Legislation of Ukraine" / Verkhovna Rada of Ukraine. (2015). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> [in Ukrainian].
17. On the implementation of decisions and application of the case law of the European Court of Human Rights: Law of Ukraine of 02.12.2012 № 3477-IV // Database "Legislation of Ukraine" / Verkhovna Rada of Ukraine. (2012). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text> [in Ukrainian].
18. Oxidation of Petroleum Resin Based on Dicyclopentadiene Fraction (2015) / V.G. Bondaletov [et al.] // *Procedia Chemistry*. Vol. 15: Chemistry and Chemical Engineering in the XXI century (CCE 2015): XVI International Scientific Conference dedicated to Professor L.P. Kulyov, 25-29 May 2015, Tomsk, Russia. pp. 103-108. [in English].
19. «Problemy realizatsii prav i svobod liudyny ta hromadianyna v Ukraini». (2007). ["Problems of realization of human and civil rights and freedoms in Ukraine"]: Monohrafiia / Kol. avtoriv; Za red. N.M. Onishchenko, O.V. Zaichuka. K.: TOV «Vydavnytstvo «Iurydychna dumka». 424 s. [in Ukrainian].
20. Kashkin, S. Yu., Kalinichenko, P. A., Chetverikov, A. O. (2010). *Vvedenie v pravo Evropeyskogo Soyuzu*. [Introduction to the law of the European Union]: uchebnik / Pod red. Kashkina S. Yu. 3-e izd., pererab. i dop. M.: «Eksmo». [in Russian].
21. Novitsky, V.V. (2019). The Guarantees of Human Rights and Freedoms in the European Union: The Experience for Ukraine. *Journal of Advanced Research in Law and Economics (JARLE)*, 37:2397-2402. [in English].
22. Evsikova, E.V. (2017). *Administrativnaya otvetstvennost po zakonodatelstvu Respubliki Krym: doktrinalnyy i prikladnoy aspekty*. [Administrative

- responsibility under the legislation of the Republic of Crimea: doctrinal and applied aspects]. *Vestnik Krasnodarskogo universiteta MVD Rossii*. № 2 (36). S. 118-122. [in Russian].
23. Skorikov, V. (2017). Vydy vidpovidalnosti derzhavnykh sluzhbovtziv. [Types of responsibility of civil servants]. *Natsionalna akademiia derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy Dnipropetrovskiy rehionalnyi instytut derzhavnoho upravlinnia. Seriiia : Yurydychna*. № 4. S. 1-5. [in Ukrainian].
24. Code of Ukraine on Administrative Offenses of 07.12.1984 № 8073-X (as of 08.08.2021) // Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. (1984). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> [in Ukrainian].
25. Kozhevnikov, O.A. (2018). K voprosu o ponyatii i priznakah administrativnoy otvetstvennosti. [To the question of the concept and signs of administrative responsibility]. *Vestnik Uralskogo yuridicheskogo instituta MVD Rossii*. № 1. S. 16-18. [in Russian].
26. *Administrativnoe pravo Rossii*. (2020). [Administrative law of Russia]: uchebnik i praktikum dlya vuzov / A. I. Stahov [i dr.] ; pod redaktsiey A. I. Stahova, P. I. Kononova. 3-e izd., pererab. i dop. Moskva: Izdatelstvo Yurayt. [in Russian].
27. Stahov, A.I. (2020). *Administrativnoe pravo Rossii*. [Administrative law of Russia]: uchebnik dlya bakalavriata, spetsialiteta i magistratury / A. I. Stahov, P. I. Kononov. 4-e izd., pererab. i dop. Moskva: Izdatelstvo Yurayt, 2019. [in Russian].
28. Migachev, Yu.I. (2020). *Administrativnoe pravo Rossiyskoy Federatsii*. [Administrative law of the Russian Federation]: uchebnik dlya vuzov / Yu. I. Migachev, L.L. Popov, S.V. Tihomirov; pod redaktsiey L. L. Popova. 5-e izd., pererab. i dop. Moskva: Izdatelstvo Yurayt. [in Russian].
29. Konin, N.M. (2020). *Administrativnoe pravo*. [Administrative law]: uchebnik dlya vuzov / N. M. Konin, E. I. Matorina. 6-e izd., pererab. i dop. Moskva: Izdatelstvo Yurayt [in Russian].

30. Volkov, A.M. (2020). Administrativnoe pravo [Administrative law]: uchebnik dlya vuzov / A. M. Volkov. Moskva: Izdatelstvo Yurayt. [in Russian].
31. Makareyko, N.V. (2020). Administrativnoe pravo. [Administrative law]: uchebnoe posobie dlya vuzov / N. V. Makareyko. 11-e izd., pererab. i dop. Moskva: Izdatelstvo Yurayt. [in Russian].
32. Rossinskiy, B.V. (2020). Administrativnoe pravo i administrativnaya otvetstvennost. [Administrative law and administrative responsibility]: kurs lektsiy / B. V. Rossinskiy. Moskva: Norma: INFRAM. [in Russian].
33. Vakulenko, T.O., Soloviov, O.V. Vidpovidnist okremykh polozhen kodeksu Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia vymoham statii 6 Konventsii pro zakhyst prav i osnovnykh svobod liudyny. [Compliance of certain provisions of the Code of Ukraine on Administrative Offenses with the requirements of Article 6 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms]. *Materialy ofitsiinoho veb-saitu Ministerstva yustytzii Ukrainy*. Available at: <http://old.minjust.gov.ua/4386> [in Ukrainian].